

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและวัตถุประสงค์

สำนักงานสถิติแห่งชาติ ได้ทำการสำรวจการประกอบการขนส่งด้วยรถโดยสารประจำทางครั้งแรกในปี 2532 เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการของผู้ประกอบการ เฉพาะที่ได้รับใบอนุญาตประกอบการเดินรถโดยสารประจำทางทั่วประเทศ และเพื่อให้มีข้อมูลครบถ้วนสมบูรณ์มากขึ้น สำนักงานสถิติแห่งชาติ จึงได้จัดทำการสำรวจดังกล่าวในส่วนของ ผู้ประกอบการรถร่วมขึ้นในปี 2533 ต่อมาในปี 2537 และปี 2542 ได้ทำการสำรวจทั้งในส่วนของผู้ประกอบการ ที่ได้รับใบอนุญาตฯ และผู้ประกอบการรถร่วมในคราวเดียวกัน และกำหนดจะทำการสำรวจ เป็นประจำทุก 5 ปี ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจนี้ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จะนำไปใช้ประโยชน์ในการจัดทำบัญชีประชาชาติ ผลิตภัณฑ์จังหวัด และใช้ในการจัดทำตารางปัจจัยการผลิและผลผลิต นอกจากนี้ยังมีหน่วยงานอื่น เช่น กรมการขนส่งทางบก ซึ่งใช้ประโยชน์ของข้อมูลประกอบการพิจารณากำหนดอัตราค่าโดยสารให้เหมาะสม รวมทั้งใช้ประกอบการพิจารณากำหนดนโยบาย และเป็นแนวทางในการศึกษา วางแผน ปรับปรุงกิจการขนส่งด้วยรถโดยสารประจำทางต่อไป

1.2 ขอบข่ายและคัมรวม

คัมรวมสถานประกอบการ และผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบการขนส่งด้วยรถโดยสารประจำทาง และ ผู้ประกอบการรถร่วมที่นำรถมาวิ่งให้บริการ ในเส้นทางของผู้ประกอบการที่ได้รับใบอนุญาตฯ ในหมวดการเดินรถที่ 2, 3 และ 4 ทัวราชอาณาจักร

หมวด 2 เป็นเส้นทางเดินรถโดยสารที่มีจุดเริ่มต้นจากกรุงเทพฯ ไปยังส่วนภูมิภาค

หมวด 3 เป็นเส้นทางเดินรถโดยสารระหว่างจังหวัด หรือคาบเกี่ยวระหว่างจังหวัดในภูมิภาค

หมวด 4 เป็นเส้นทางเดินรถระหว่างอำเภอ หมู่บ้าน หรือเขตชุมชนภายในจังหวัด

1.3 รายการข้อมูลที่เก็บรวบรวม

เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ

1. โครงสร้างของการประกอบการขนส่งด้วยรถโดยสารประจำทาง
2. ลักษณะการดำเนินการของผู้ประกอบการ
3. รายรับและค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ
4. จำนวนพนักงานที่ปฏิบัติงานและค่าตอบแทนแรงงาน
5. มูลค่าของสินทรัพย์
6. ปัญหาในการประกอบกิจการและความช่วยเหลือที่ต้องการจากรัฐ

1.4 คำจำกัดความ

1. ผู้ประกอบการ

หมายถึง บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ดำเนินการประกอบการขนส่งด้วยรถโดยสารประจำทาง ได้แก่ ผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบการขนส่งด้วยรถโดยสารประจำทาง และ ผู้ประกอบการรถร่วม

2. ผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบการขนส่งด้วยรถโดยสารประจำทาง

หมายถึง ผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบการขนส่งด้วยรถโดยสารประจำทาง ในเส้นทางซึ่งกำหนดโดยกรมการขนส่งทางบก โดยผู้ได้รับใบอนุญาตฯ จะมีรถของตนเองวิ่งในเส้นทางนั้นหรือไม่ก็ตาม

3. ผู้ประกอบการร่วม

หมายถึง บุคคลหรือกลุ่มบุคคลไม่ว่าจะดำเนินการในรูปแบบใดก็ตาม นำรถยนต์โดยสารของตนไปขอร่วมวิ่งในเส้นทางเดินรถ ซึ่งผู้อื่นเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตฯ ทั้งนี้ไม่ว่าจะมีข้อตกลงในการวิ่งร่วมเป็นอย่างไรก็ตาม

4. รูปแบบการจัดตั้งตามกฎหมาย จำแนกออกเป็น 5 ประเภท คือ

1) ส่วนบุคคล หรือห้างหุ้นส่วนสามัญที่ไม่เป็นนิติบุคคล

หมายถึง สถานประกอบการที่มีเจ้าของเป็นบุคคลธรรมดาคนเดียว หรือหลายคนรวมกัน และให้หมายรวมถึงห้างหุ้นส่วนสามัญที่ไม่จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลด้วย

2) ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล หรือห้างหุ้นส่วนจำกัด

หมายถึง สถานประกอบการที่จัดตั้งขึ้นโดยมีบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ร่วมทุนกันเพื่อประกอบธุรกิจ และมีความรับผิดชอบร่วมกันโดยจดทะเบียนตามกฎหมาย

3) บริษัทจำกัด (มหาชน)

บริษัทจำกัด หมายถึง สถานประกอบการที่จัดตั้งขึ้น โดยผู้ริเริ่มคณะหนึ่ง และได้จดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมาย โดยต้องมีผู้ริเริ่มก่อนการอย่างน้อย 7 คนขึ้นไป

4) ส่วนราชการ หรือรัฐวิสาหกิจ

หมายถึง สถานประกอบการที่รัฐบาลเป็นเจ้าของ หรือมีทุนอยู่ด้วยไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ของทุนทั้งหมด

5) สหกรณ์

หมายถึง สถานประกอบการที่จัดตั้งขึ้นในรูปสหกรณ์ โดยจดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมายว่าด้วย สหกรณ์ โดยมีผู้ก่อตั้งไม่น้อยกว่า 10 คน

5. รถโดยสารประจำทาง

หมายถึง รถที่ใช้ในการขนส่งผู้โดยสารเพื่อสินจ้าง ตามเส้นทางที่คณะกรรมการควบคุมการขนส่งทางบกกำหนดขึ้น

6. รถโดยสารประจำทาง หมวด 2

หมายถึง รถโดยสารที่วิ่งประจำอยู่ในเส้นทาง ที่มีจุดเริ่มต้นจากสถานีขนส่งในกรุงเทพมหานคร และไปสุดเส้นทางในจังหวัดต่างๆ ในส่วนภูมิภาค เช่น กรุงเทพฯ-เชียงใหม่ กรุงเทพฯ-นครสวรรค์ เป็นต้น

7. รถโดยสารประจำทาง หมวด 3

หมายถึง รถโดยสารที่วิ่งประจำอยู่ในเส้นทาง ที่มีจุดเริ่มต้นในจังหวัดหนึ่ง และไปสุดเส้นทางในอีกจังหวัดหนึ่งในส่วนภูมิภาคระหว่างเส้นทางอาจผ่านเขตจังหวัดต่างๆ จังหวัดเดียว หรือหลายจังหวัดก็ได้ เช่น นครราชสีมา-อุดรฯ สระบุรี-หล่มสัก เชียงใหม่-ตาก เป็นต้น

8. รถโดยสารประจำทาง หมวด 4

หมายถึง รถโดยสารที่วิ่งประจำอยู่ในเส้นทาง ที่มีจุดต้นทางและปลายทางอยู่ระหว่างอำเภอ กับจังหวัด หรือระหว่างอำเภอกับอำเภอ และอยู่ภายในเขตจังหวัด เช่น อุบลราชธานี-เขมราฐ ปราจีนบุรี- กบินทร์บุรี หาดใหญ่-สงขลา เป็นต้น

9. มาตรฐานรถ

หมายถึง ลักษณะของรถที่ใช้ในการขนส่งผู้โดยสารตามกฎหมายกระทรวงคมนาคม ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2524) คือ

1) มาตรฐาน 1 หมายถึง รถปรับอากาศพิเศษ รวมถึงรถชั้นครึ่ง และรถสองชั้นปรับอากาศ พิเศษ ซึ่งไม่มีที่นั้ง มีที่เตรียมอาหารและเครื่องดื่ม มีอุปกรณ์ให้เสียงและประชาสัมพันธ์ มีห้องสุขภัณฑ์และ ที่เก็บสัมภาระ

2) มาตรฐาน 2 หมายถึง รถปรับอากาศที่มีที่นั้งผู้โดยสารเกิน 30 ที่นั้ง มีที่นั้งหรือไม่มีก็ได้ ที่เตรียมอาหารและเครื่องดื่มมีหรือไม่มีก็ได้ ที่เก็บสัมภาระ อุปกรณ์ให้เสียงและประชาสัมพันธ์มีหรือไม่มีก็ได้ ห้องสุขภัณฑ์ไม่มี รวมถึงรถตู้ปรับอากาศด้วย

3) มาตรฐาน 3 แบ่งออกเป็น 2 มาตรฐานย่อย ดังนี้

(1) มาตรฐาน 3 (ธ) หมายถึง รถธรรมดาที่ไม่มีเครื่องปรับอากาศ มีที่นั้ง ผู้โดยสารเกิน 30 ที่นั้ง มีที่นั้งหรือไม่มีก็ได้ ที่เตรียมอาหารและเครื่องดื่มไม่มี ห้องสุขภัณฑ์ไม่มีที่เก็บสัมภาระมีหรือไม่มีก็ได้ กรณีนี้ให้รวมถึงรถตู้ไม่ปรับอากาศด้วย

(2) มาตรฐาน 3 (ส) หมายถึง รถที่ไม่มีเครื่องปรับอากาศ ลักษณะรถเป็นรถ สองแถว ที่เตรียมอาหารและเครื่องดื่มไม่มี ห้องสุขภัณฑ์และที่เก็บสัมภาระไม่มี

10. เทียบการเดินรถ

หมายถึง การเดินรถโดยสารตั้งแต่จุดต้นทางไปจนถึงปลายทาง เรียกว่า "ขาไป" และการเดินรถโดยสารซึ่งตั้งต้นจากปลายทางถึงต้นทาง เรียกว่า "ขากลับ" ทั้งนี้แต่ละขา หมายถึง 1 เทียบ ไม่ว่าจะ เป็นขาไป หรือ ขากลับ

11. รายรับ

หมายถึง รายรับที่ได้จากการประกอบการกิจการขนส่งผู้โดยสาร ซึ่งประกอบด้วย

1) รายรับจากค่าโดยสารที่ได้จากการนำรถไปวิ่งรับส่งผู้โดยสาร ในเส้นทางที่ได้รับใบอนุญาตฯ และเส้นทางที่ผู้อื่นได้รับใบอนุญาตฯ

2) จากผู้ประกอบการรถร่วมที่นำรถมาวิ่งร่วมรับส่งผู้โดยสารในเส้นทางที่ตนได้รับใบอนุญาตฯ

3) รายได้อื่นๆ ที่ได้จากการดำเนินธุรกิจบริการ หรือกำไรจากการประกอบการขนส่งด้วยรถโดยสารประจำทางของผู้ประกอบการ ที่นอกเหนือจากรายรับที่เก็บจากค่าโดยสารโดยตรง เช่น

รายได้จากค่าระวางสัมภาระ ค่าจ้างเหมาขนส่ง ค่าธรรมเนียมสัญญาาร่วม สิทธิการเข้าร่วม ค่าขายตัวรถ รวม ค่าบำรุงรถรวม รายรับจากค่าเช่ารถโดยสาร จากการให้เช่าที่ดิน อาคารสถานที่ รายได้เบ็ดเตล็ด รายได้ค่าโฆษณา เป็นต้น

12. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับรถโดยสาร

- 1) **ยางรถยนต์** หมายถึง เงินที่จ่ายในการซื้อยาง ทั้งยางนอกและยางใน ไม่ว่าจะเป็ยางใหม่ ยางเปอร์เซ็นต์ ยางหลอดดอก หรืออัดดอก รวมทั้งค่าจ้างหลอดดอก/อัดดอก และปะยาง **เฉพาะที่ใช้กับรถโดยสารประจำทางเท่านั้น**
- 2) **ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับแบตเตอรี่** หมายถึง เงินที่จ่ายเพื่อซื้อแบตเตอรี่ ซึ่งนำมาใช้กับรถยนต์โดยสารประจำทาง ค่าน้ำกลั่น ค่าชาร์จหรือซ่อมแบตเตอรี่ ที่ใช้ประจำอยู่กับรถยนต์โดยสารประจำทางนั้นให้อยู่ในสภาพที่ ใช้การได้ต่อไป
- 3) **ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง** หมายถึง เงินที่จ่ายสำหรับเป็นค่าเชื้อเพลิง เช่น น้ำมันเบนซิน น้ำมันดีเซล แก๊สหรือก๊าซหรืออื่นๆ สำหรับใช้กับรถโดยสารประจำทางที่วิ่งรับ - ส่งผู้โดยสารในเส้นทางต่างๆ
- 4) **ค่าน้ำมันหล่อลื่น** หมายถึง เงินที่จ่ายเป็นค่าน้ำมันหล่อลื่นประเภทต่างๆ เช่น น้ำมันเครื่อง น้ำมันเบรก น้ำมันเกียร์ คลัชท์ หรือ จารบี ฯลฯ สำหรับใช้กับรถโดยสารประจำทาง
- 5) **ค่าใช้จ่ายในการซ่อมแซมรถ** หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่จ่ายไปเพื่อจ้างให้บุคคลอื่น (ไม่ว่าจะเป็นบริษัท ห้างร้าน หรือบุคคลธรรมดา) ทำการซ่อมแซมส่วนต่างๆ ของรถยนต์ที่นำไปวิ่งรับ-ส่งผู้โดยสาร เช่น ค่าใช้จ่ายในการซ่อมเครื่องยนต์ เบรค คลัชท์ อะไหล่ต่างๆ และค่าใช้จ่ายในการเคาะ พ่นสี ปะผุดตัวถัง รวมทั้งค่าซ่อมบำรุงรักษาเติมน้ำยาเครื่องปรับอากาศในรถยนต์โดยสาร ค่าทำตัวถังและสีใหม่ทั้งคัน การยกเครื่องหรือเปลี่ยนเครื่อง
- 6) **ค่าใช้จ่ายสิ้นเปลือง** หมายถึง เงินที่จ่ายสำหรับซื้ออะไหล่ เครื่องใช้ประจำรถยนต์เล็กๆ น้อยๆ ที่ ผู้ประกอบการซื้อมาเปลี่ยนเอง หรือให้ผู้อื่นทำให้ ส่วนใหญ่จะเป็นอะไหล่หรือเครื่องใช้ที่มีอายุการใช้งานไม่ถึงปี เช่น ไส้กรองน้ำมันเครื่อง ไส้กรองอากาศ สายพาน หลอดไฟ เป็นต้น

13. ค่าใช้จ่ายสำนักงาน

หมายถึง ค่าใช้จ่ายต่างๆ ในการดำเนินธุรกิจหรือการบริหารงาน ในการประกอบการขนส่งด้วยรถโดยสารประจำทางของผู้ประกอบการ นอกเหนือจากค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับรถโดยสาร ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ค่าตอบแทน แรงงาน

ค่าใช้จ่ายสำนักงาน ได้แก่ ค่าเครื่องใช้สำนักงาน ค่าไฟฟ้า ค่าน้ำประปา ค่าติดต่อสื่อสาร ค่าบริการทางธุรกิจ ค่าเช่าที่ดิน/อาคาร รวมทั้งค่าธรรมเนียม ค่าภาษี ดอกเบี้ยเงินกู้ และค่าใช้จ่ายอื่นๆ

14. ค่าดอกเบี้ย

หมายถึง ค่าดอกเบี้ยที่จ่ายเฉพาะเป็นค่าตอบแทนเงิน ซึ่งกู้มาเพื่อใช้ในธุรกิจการประกอบการขนส่งโดยสารประจำทางเท่านั้น ทั้งที่กู้ยืมมาจากสถาบันการเงิน และนอกสถาบันการเงิน **ทั้งนี้ ไม่รวมดอกเบี้ยในการผ่อนชำระค่ารถ**

15. ค่าพิมพ์ตั๋วหรือซื้อตั๋วโดยสาร

หมายถึง ค่าใช้จ่ายในการซื้อ หรือจ้างพิมพ์ตั๋วโดยสาร เพื่อใช้สำหรับออกตั๋วให้แก่ผู้โดยสารตามอัตราค่าโดยสาร

16. ค่าธรรมเนียมและค่าภาษี

หมายถึง เงินที่ผู้ประกอบการต้องจ่ายให้กับรัฐ เช่น ค่าภาษีรถยนต์ประจำปี ค่าภาษีที่ดินและโรงเรือน ค่าภาษีบำรุงท้องที่ (เฉพาะที่ดินและโรงเรือน ส่วนที่ผู้ประกอบการใช้เป็นที่พักประกอบธุรกิจเท่านั้น) ค่าธรรมเนียมต่อ-สัญญาารถร่วม ค่าใบอนุญาตประกอบการ (เฉพาะผู้ได้รับใบอนุญาตฯ) และอื่นๆ

1) **ภาษีรถยนต์ประจำปี** หมายถึง ภาษีรถยนต์โดยสารที่ผู้เป็นเจ้าของรถต้องจ่ายเป็นประจำทุกปี ให้กับกรมการขนส่งทางบก หรือสำนักงานขนส่งจังหวัด เพื่อให้เป็นรถโดยสารที่ถูกต้องตามกฎหมาย

2) **ค่าธรรมเนียมต่อสัญญาารถร่วม** หมายถึง ค่าธรรมเนียมที่ผู้ประกอบการรถร่วม ซึ่งประสงค์จะประกอบกิจการเดินรถโดยสารประจำทางในเส้นทางต่างๆ ต้องจ่ายเป็นค่าต่อสัญญา ในการขออนุญาตนำรถมาวิ่งร่วมกับผู้ได้รับใบอนุญาตฯ เมื่อสัญญาที่ทำไว้หมดอายุลง

3) **ค่าเข้าใช้สถานีขนส่งผู้โดยสาร** หมายถึง เงินค่าบริการที่ผู้ประกอบการ ต้องชำระเป็นค่าธรรมเนียมการเข้าใช้บริการสถานีขนส่งแก่นายสถานีขนส่งทุกครั้ง เมื่อเดินรถตามตารางเดินรถออกจากสถานีขนส่งฯ ต้นทาง และ/หรือเมื่อรถโดยสารผ่านสถานีขนส่งฯ ระหว่างเส้นทางเดินรถตามที่ได้รับอนุญาตฯ

4) **ค่าวิน** หมายถึง เงินที่ผู้ประกอบการรถร่วมจะต้องจ่ายให้แก่ผู้ได้รับใบอนุญาตฯ ทุกครั้งที่เดินรถตามตารางเดินรถ ซึ่งผู้ได้รับใบอนุญาตฯ เป็นผู้จัดให้

5) **ค่าสิทธิการเข้าร่วมเดินรถ** หมายถึง เงินค่าธรรมเนียมที่ผู้ประกอบการรถร่วม ซึ่งประสงค์จะประกอบกิจการเดินรถโดยสารประจำทางในเส้นทางต่างๆ ต้องจ่ายเมื่อแรกเข้าในการทำสัญญาเพื่อขออนุญาตนำรถมาวิ่งร่วม ในการจ่ายค่าบำรุงนี้จะจ่ายเพียงครั้งเดียวหรือผ่อนชำระเป็นงวดๆ ก็ได้

17. ค่าใช้จ่ายอื่นๆ

หมายถึง รายการค่าใช้จ่ายต่างๆในการดำเนินธุรกิจของสถานประกอบการ นอกเหนือจากที่ได้ระบุไว้ในข้ออื่นๆ เช่น เงินพิเศษที่จ่ายให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ ค่าใช้จ่ายสำหรับรถที่ใช้ในสำนักงาน รวมทั้งค่าเช่ารถโดยสาร

18. ค่าตอบแทนแรงงาน

หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่ผู้ประกอบการจ่ายให้แก่พนักงาน เป็นค่าตอบแทนในการทำงาน ซึ่งประกอบด้วย รายการอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ดังต่อไปนี้

1) **ค่าเบี้ยประชุม** หมายถึง เงินที่นายจ้างหรือสถานประกอบการ จ่ายให้ลูกจ้างในระหว่างเดือนมกราคม - ธันวาคม 2546 เมื่อมีการประชุมเกิดขึ้น ไม่รวมตำแหน่งเป็นกรรมการสหกรณ์ กรรมการบริษัทจะไม่ถือว่าเป็นพนักงาน เบี้ยประชุมที่สหกรณ์ และกรรมการบริษัทจ่ายให้ถือเป็นค่าใช้จ่ายอื่นๆ

2) **ค่าจ้าง/เงินเดือน** หมายถึง เงินที่นายจ้างหรือสถานประกอบการ จ่ายให้ลูกจ้างในระหว่างเดือนมกราคม - ธันวาคม 2546 (ก่อนหักภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา เงินสมทบกองทุนประกันสังคมในส่วนของลูกจ้างต้องจ่าย ค่าประกันชีวิต และรายจ่ายอื่นๆ ของลูกจ้าง) ตามข้อตกลงการจ้างแรงงาน โดยอาจ

จ่ายตามเงื่อนไขของระยะเวลา หรือจ่ายตามปริมาณงาน ทั้งนี้ ไม่รวมเบี้ยเลี้ยง เงินเปอร์เซ็นต์จากรายได้ ค่าตอบแทนอื่นๆ และสวัสดิการ

3) เบี้ยเลี้ยง หมายถึง เงินที่จ่ายเป็นรายวันให้พิเศษนอกเหนือจากค่าจ้าง/เงินเดือน

4) เงินเปอร์เซ็นต์จากรายได้ หมายถึง เงินที่จ่ายให้ตามสัดส่วนจากยอดเงินค่าโดยสารรวมค่าระวางสิ่งของ (ถ้ามี) ที่เก็บได้

5) ค่าตอบแทนอื่นๆและสวัสดิการ เช่น ค่าอาหาร ที่พัก เครื่องแต่งกาย โบนัส ค่าล่วงเวลา ค่าเล่าเรียนบุตร ค่ารักษาพยาบาล ค่าเบี้ยประกันชีวิตพนักงาน และสวัสดิการอื่นๆ ที่พนักงานได้รับเป็นต้น

19. จำนวนพนักงาน

หมายถึง จำนวนพนักงานที่รับเงินเดือนประจำ หรือค่าจ้างรายวัน หรือได้รับเป็นค่าตอบแทนอื่นๆ โดยจำแนกประเภทของพนักงานออกเป็น 4 ประเภท คือ

1) เจ้าหน้าที่ประจำสำนักงาน หมายถึง บุคคลที่ทำงานอยู่ในสถานประกอบการโดยได้รับเงินเดือนหรือ ค่าจ้างเป็นประจำ ได้แก่ เจ้าหน้าที่บริหาร พนักงานเสมียน หรืออื่นๆ ให้รวมถึง เจ้าของกิจการ/หุ้นส่วน หรือสมาชิกใน ครอบครัว ที่ทำงานให้สถานประกอบการ ซึ่งมีจำนวนชั่วโมงทำงานไม่ต่ำกว่าสัปดาห์ 20 ชั่วโมง เป็นต้น

2) เจ้าหน้าที่ประจำรถ หมายถึง บุคคลที่ผู้ประกอบการจ้างมาเพื่อทำงานประจำรถ ได้แก่ คนขับรถ พนักงานติดรถ เป็นต้น โดยได้รับค่าตอบแทนเป็นเงินเดือน และ/หรือเงินเปอร์เซ็นต์จากรายได้นอกจากนี้ยังอาจได้รับค่าเบี้ยเลี้ยง และค่าตอบแทนอื่นๆ อีกด้วย

3) ช่างเครื่องยนต์และพนักงานซ่อมรถ หมายถึง บุคคลที่ผู้ประกอบการจ้างมา เพื่อทำหน้าที่ในการตรวจซ่อมเครื่องยนต์ของรถที่ใช้ในการประกอบการขนส่ง

4) เจ้าหน้าที่อื่นๆ หมายถึง บุคคลที่ผู้ประกอบการจ้างมาเพื่อทำหน้าที่อื่นๆ นอกเหนือจากข้อ 1 ถึง ข้อ 3 ได้แก่ นายตรวจ ผู้ปล่อยรถ (จัดคิว) ผู้จับเวลา นายท่า เป็นต้น

20. สินทรัพย์ถาวร

หมายถึง สินทรัพย์คงทนที่ผู้ประกอบการหรือหน่วยธุรกิจจัดหา จัดสร้าง หรือซื้อมาเพื่อใช้ในขบวนการผลิตสินค้าและให้บริการ ไม่รวมสินทรัพย์ที่ใช้ส่วนตัวและที่ใช้ในครัวเรือน (หากแยกไม่ได้ให้ดูวัตถุประสงค์หลักของการใช้งานเป็นสำคัญ) สินทรัพย์ถาวรเหล่านี้โดยทั่วไปจะต้องมีอายุใช้งานมากกว่า 1 ปี และมีมูลค่าสูงพอสมควร (มากกว่า 1,500 บาท) ซึ่งมูลค่าในที่นี้รวมค่าขนส่ง ค่าติดตั้งเพื่อให้สินทรัพย์นั้นใช้งานได้

21. อายุการใช้งานที่คาดหวัง

หมายถึง ช่วงเวลาที่สินทรัพย์ สามารถให้ผลผลิต หรือนำมาให้บริการได้โดยทั่วไป รถยนต์โดยสารที่ให้บริการ มีอยู่ทั้งรถเก่าและใหม่ ถ้าเคยทำการเปลี่ยนเครื่อง หรือยกเครื่องแล้ว ถือว่ารถยนต์คันนั้นสิ้นสุดอายุการใช้งานเพียงระยะเวลานั้น หลังจากนั้นจะต้องเริ่มคิดอายุการใช้งานของรถคันนั้นใหม่ การนับอายุการใช้งานสรุปได้ ดังนี้

- 1) ในกรณีที่รถคันนั้นไม่เคยยกเครื่อง หรือเปลี่ยนเครื่องเลย ให้เริ่มนับอายุการใช้งานตั้งแต่ซื้อครั้งแรก จนกระทั่งถึงเวลาที่คาดว่าจะไม่สามารถนำรถออกวิ่งไปได้
- 2) ถ้ารถคันนั้นได้ทำการยกเครื่อง หรือเปลี่ยนเครื่องแล้ว ให้เริ่มนับอายุการใช้งานตั้งแต่เมื่อมีการยกเครื่อง หรือเปลี่ยนเครื่องครั้งสุดท้าย จนถึงเวลาที่คาดว่าจะไม่สามารถนำรถไปใช้ได้ต่อไป